

Guia docent

Dades descriptives de l'assignatura

Llicenciatura	Traducció i Interpretació	
Nom	Informàtica aplicada a la traducció	
Professor	Lluís de Yzaguirre	
Codi	12814-2	
Tipus	Troncal	
Temporalització	Grup teòric:	dilluns, d'11h a 13h
	Grups de seminari:	dimecres, de 12h a 13h dimecres, de 17h a 18h dimecres, de 18h a 19h dijous, de 09h a 10h dijous, de 10h a 11h
	Visites (al bar) (o bé concertades per correu electrònic, a l'edifici del Rectorat)	dilluns, de 13h a 15h dies laborables

Presentació general de l'assignatura

Amb la progressiva implantació de sistemes automàtics de traducció mecànica produïts per empreses que necessiten professionals de la llengua amb un perfil intermediari entre el traductor de tota la vida, el filòleg i l'informàtic, per una banda, i el control cada vegada més abassegador del mercat de les traduccions per empreses i serveis basats en la tecnologia de la memòria de traducció, fins i tot el més modest dels traductors autònoms que treballa des de casa seva necessita augmentar la seva productivitat treient-li tot el suc tant a les eines informàtiques específicament dissenyades per al seu auxili com, sobretot, a tots els recursos ofimàtics que poden influir en la seva capacitat de treball.

A més, hem de considerar el fet que una proporció significativa dels llicenciats que ha sortit d'aquesta casa ha trobat feina en altres oficis en què les seves competències eren més valorades que les que podien oferir altres titulats: en el món innovador de la enginyeria lingüística però també en el rotundament clàssic de les empreses editorials, l'ensenyament d'idiomes, empreses lexicogràfiques, serveis lingüístics integrals d'empresa... hi ha desenes de perfils professionals que no tenen una formació reglada¹, per a alguns dels quals s'ajusten molt bé els nostres llicenciats si han tingut amplitud de mires durant la seva formació i han sabut entendre que no els interessava limitar-se a les sortides professionals del traductor. Un exemple molt clar pot ser la gran demanda que hi ha per a l'ensenyament de llengües segones: a magisteri formen per a primària, mentre que les facultats de filologia formen bàsicament per a L1 sense cap component pedagògic. Tampoc no reben formació pedagògica els nostres traductors, però tot el treball contrastiu entre llengües que fan els capacita enormement per a l'ensenyament de llengües segones. Haver estat professor de la Facultat de Filologia de la UB durant setze anys i tenir-ne ara ja onze a la UPF em dona la perspectiva necessària per afirmar que els nostres traductors surten més ben preparats per a ser professors d'anglès o francès que no pas els filòlegs. Això ho podríem fer extensiu a l'àmbit de la correcció editorial, a la lexicografia, a la terminologia...

Amb aquests condicionants de partida, aquesta assignatura pretén orientar l'estudiant de traducció sobre les tecnologies informàtiques aplicables a la seva tasca. No diem 'introduir', car l'assignatura s'ofereix a tercer i, amb els escenaris professionals tan tecnificats que insinuàvem suara, malament aníriem si a l'estudiant li calgués realment una 'introducció'. Intentarem

¹hi ha alguns postgraus, però el mercat de vegades no pot esperar i tira de veta dels llicenciats amb la preparació adequada

presentar-li una panoràmica de tot allò que hauria de saber sobre les eines informàtiques que avui en dia usen els professionals de la mediació lingüística, tant les de gestió com les intrínsecament lingüístiques, incloses les específiques del traductor.

En aquesta assignatura se sol donar un ventall extrem entre els alumnes que tenen pànic als ordinadors i un bloqueig total davant la seva utilització fins als alumnes que perfectament podrien impartir els seminaris als seus propis companys. Resulta quasi impossible en 30 hores presencials conjuguar aquests perfils antagònics, de manera que amb els primers ens conformarem amb trencar el gel i canviar-los l'actitud. Als darrers procurarem no avorrir-los acceptant, si és possible, les seves propostes de treball individual.

Objectius

generals		
<ul style="list-style-type: none">● Fornir/millorar coneixements i habilitats per tal que l'estudiant esdevingui competent i amb tendència a l'autosuficiència com a usuari de les aplicacions informàtiques en el seu entorn professional com a traductor individual.● Mostrar/obrir perspectives de l'aplicació de la informàtica en les indústries de la llengua en què el perfil acadèmic dels nostres llicenciats és requerit (empreses del sector de la traducció mecànica, però també empreses amb necessitats terminològiques o de gestió lingüística...)		
particulars segons el tipus d'alumne		
reaci a la informàtica	usuari elemental	bitiós
<ul style="list-style-type: none">● mentalitzar-lo sobre la inexorabilitat de la informàtica en les professions de mediació lingüística● assegurar uns mínims coneixements● donar pistes per a continuar progressant en el futur	<ul style="list-style-type: none">● fer salt qualitatiu per assolir un nivell professional en l'ús de les eines bàsiques● corregir males pràctiques● donar pistes per a continuar progressant en el futur	<ul style="list-style-type: none">● focalitzar vers 'màner de TAO' o expert en traducció mecànica● aconduir cap al món de la programació aplicable en enginyeria lingüística

Competències a assolir

A continuació es llisten un conjunt de competències a assolir que excedeix amplíssimament el que l'estudiant pot aspirar a fer en 100 hores. Però totes li seran útils en un escenari professional. Intentarem acollir al màxim d'inquietuds i potenciar l'adquisició al màxim d'aquestes competències. Per a l'alumne estàndard, que no coneixem però que intuïm pels cursos precedents, ens conformarem amb l'assoliment d'un 50% d'aquestes competències.

Un plantejament ideal congruent amb la nova metodologia docent de Bolonya MMX és la constitució d'equips d'aprenentatge integrats per 3 o quatre estudiants que formaran una complementació com la que es pot donar en un servei de traducció que empri TAO: el traductor pur, el lingüista-terminòleg i l'informàtic, per exemple.

Ens plantegem diverses fórmules, algunes més genèriques (mediació lingüística en general) i d'altres més tradúctiques (equip TAO). Un equip complet podria ser (1+2/3/4/5+6/7) que, interpretat amb el llistat següent indicaria un equip de 5 persones que focalitzen respectivament els blocs 1 i 2 (informàtic), 3 (documentalista), 4 (lingüista/traductor), 5 i 6 (administrador) i 7 (màner de TAO). Altres agrupacions podrien ser (1+2+7/4/3+5+6) o (1+2+3/4+5+6). Escoltarem qualsevol altra fórmula que se'ns proposi i sempre potenciarem aquelles que impliquin aprofitar el cabal de coneixements previs per tal de projectar-los en els companys.

- 1 administració del S.O. en les tasques bàsiques que pot necessitar un ordinador usat quotidianament
 - 1.1 manteniment
 - 1.2 seguretat=privacitat
 - 1.3 seguretat=preservació de dades
 - 1.4 diagnòstic
 - 1.5 instal·lació
- 2 configuració i explotació de les eines de comunicacions que els seus clients potencials o de les empreses en què treballin poden emprar:
 - 2.1 ftp amb la seva t:
 - 2.2 xat
 - 2.3 correu electrònic
 - 2.3.1 carpetes i filtres
 - 2.3.2 spam
- 3 coneixença i familiarització amb les fonts d'informació, tant les més generals per a consultes especialitzades (en el supòsit d'una traducció tècnica) com les de consultes lingüístiques:
 - 3.1 motors com google
 - 3.2 faqs
 - 3.3 llistes i rings
 - 3.4 regexs
 - 3.5 corpus
 - 3.6 diccionaris

- 4 domini absolut de la més bàsica de les eines per a qualsevol professional de la mediació lingüística: el tractament de textos
 - 4.1 qüestions introductòries
 - 4.1.1 bàsic - configuració i personalització
 - 4.1.2 plantilles
 - 4.2 eines lingüístiques
 - 4.2.1 verificació
 - 4.2.2 autotext
 - 4.2.3 guionatge
 - 4.2.4 sinonímia
 - 4.2.5 manteniment de diccionaris
 - 4.3 mecanització de tasques
 - 4.3.1 macros
 - 4.3.2 fusió (etiquetes de clients)
 - 4.3.3 control de canvis (traduccions jurídiques)

- 5 coneixença introductòria del full de càlcul, sota dos supòsits pràctics
 - 5.1 factura: la gestió dels cobraments d'un traductor autònom
 - 5.2 grafisme: haver de generar les gràfiques d'un dossier tècnic que s'està traduint perquè les etiquetes de les gràfiques són en llengua font

- 6 coneixença introductòria del gestor de bases de dades
 - 6.1 gestió d'un fitxer de clients
 - 6.2 gestió d'un fitxer de dubtes lingüístics

- 7 Tradúctica específica
 - 7.1 coneixement comparatiu dels diversos gestors de memòria de traducció
 - 7.2 i dels seus gestors de terminologia

Continguts

- Fonaments de cultura informàtica
 - Introducció i conceptes bàsics:
 - *Hardware* (teclats, OCR, CD-ROM, microfon, càmera, RAM/ROM, discos (ZIP, CD's...))
 - *Software* (mètodes de digitalització ASCII/ANSI, d'encryptació, compressió, d'organització de dades, de recuperació...)
 - Supervivència:
 - Virus
 - *Freeware* vs *shareware* vs programes comercials
 - eines immancables: compressors, anàlisi del sistema, protecció, ofimàtica...
 - SPAM i ús eficient del correu
 - seguretat: privacitat vs preservació
 - Telecomunicacions i sistemes operatius:
 - Ftp, telnet, xarxes, e-mail
 - Introducció a DOS, Windows, LINUX i altres
 - Internet
 - aspectes tècnics
 - creació de pàgines web
 - recursos per a traductors i lingüistes
- Informàtica d'usuari
 - Full de càlcul:
 - finalitat i característiques
 - l'alternativa pública vs propietària
 - Bases de dades:
 - aspectes tècnics
 - gestió de projectes de traducció
 - Tractament de textos
 - formats i plantilles
 - macros
 - versions
 - barres d'eines
 - personalització (estructura de directoris...)
- Informàtica lingüística
 - Correctors (tipus, instal·lació, correcció de documents multilingües)
 - Interacció de processadors de textos amb diccionaris
 - Tècniques avançades de cerca: expressions regulars
 - Corpus
 - anotació
 - generals (o de referència) vs. especialitzats
 - mono- vs. multilingües
 - escrits vs. orals
 - procediments de consulta
 - personals

- Tradúctica específica
 - Memòries de traducció
 - Introducció
 - Utilització bàsica (Trados, Déjà Vu)
 - Gestors de terminologia
 - Introducció
 - Utilització bàsica (Trados, Déjà Vu)

Metodologia

Proposem tres nivells de treball, dos d'obligatoris (conjunt i individual) i un d'optatiu (en equip). Obligatori significa que és la pauta proposada, però, seguint lliurement Bolonya MMX, un estudiant pot proposar una línia de treball personal íntegrament autodidacta que prescindeixi totalment de la magistralitat, sempre que el professor vegi garantit el control del procés d'aprenentatge.

El treball conjunt constarà de dos nivells

- Gran grup
 - Sessions magistrals
 - Pràctiques conjuntes mostrades
- Seminari
 - Pràctiques individuals dirigides
 - Debats en seminari

El treball individual s'estructurarà en

- Pràctiques individuals
- Lectures

El treball en equip requerirà fixar un calendari de reunions amb el professor, prèvia aprovació de la composició de l'equip i del seu repartiment de tasques.

L'estudiant consignarà en un "Formulari de seguiment de la discència" la dedicació a l'assignatura. L'haurà de lliurar el dia de l'examen final.

Avaluació

L'avaluació estàndard es basarà en dos components: examen teòric (60% de la nota) i examen pràctic (40%). Aquells que hagin negociat un treball individual o en equip veuran inclosa en la negociació fins a quin punt aquest treball substitueix o complementa les avaluacions estàndard.

El treball pràctic es basarà en el formulari de seguiment de la discència (25% de la pràctica, o sigui un punt sobre 10) i un exercici final (75% de la pràctica, o sigui tres punts sobre 10) realitzat el dia de l'examen a l'aula informàtica amb les eines que hi ha a la seva disposició (no s'admeten reclamacions de qui hagi treballat pel seu compte amb altres programes sense tenir en compte els que hi ha a les aules a la seva disposició).

L'examen teòric serà de tipus test i anirà precedit durant el trimestre d'alguns parcials del mateix tipus. La manera com es combinen les notes del parcial està explicada en un document accessible a la pàgina web de l'assignatura (<http://traductica.upf.es/iat/>).

Atès el caràcter nou del plantejament de l'assignatura tal com s'impartirà enguany, contemplo la possibilitat d'ampliar els criteris d'avaluació, en el ben entès que qualsevol canvi només s'aplicarà als estudiants que en surtin beneficiats.

Calendari de les activitats col·lectives

Setmana	dilluns	dimecres	dijous
	25-9 festa	27-9	28-9
1		enquesta inicial i orientació	
	2-10	4-10	5-10
2	1h30 objectius de l'assignatura, organització dels seminaris, avaluació, lectures, escenaris professionals	provem el xat, correu i accés a T:	
	9-10	11-10	festa
3	presentació de les eines bàsiques del TT	discussió online	
	plantilles, macros		
	16-10	18-10	19-10
4	presentació de les eines de correcció del TT	autotest	
	autotext i manteniment de diccionaris		
	23-10	25-10	26-10
5	revisió autotest	eines TT	
	taula rodona amb llicenciats/des		
		festa	2-11
6	presentació de les eines de productivitat del TT		discussió online
	versions, fusió		
	6-11	8-11	9-11
7	1h30 sobreviure a l'ordinador: S.O., virus, eficiència, etc	compressió, còpies de seguretat	
	13-11	15-11	16-11
8	1h30 les expressions regulars al TT, a les bases de dades i als llenguatges de programació	cerca en general i REGEX en word	
	20-11	22-11	23-11
9	ofimàtica bàsica per a la guingueta	full de càlcul	
	fer una factura i gestionar els clients		
	27-11	29-11	30-11
10	1h30 què ens falta veure	bases de dades	
Gran grup: teoria	Gran grup: pràctica mostrada Seminaris: pràctica dirigida	seminari	festa

Calendari de les activitats (indivi)duals

data	hora	
9 d'octubre	14h00	límit per negociar un perfil de treball individual o en grup
22 d'octubre	14h00	límit per haver fet el primer test d'avaluació continuada
2 d'octubre	14h00	límit per comprometre's a preparar un seminari
9 d'octubre	14h00	límit per constituir un equip d'aprenentatge i repartir els rols

Fonts d'informació i recursos didàctics

Pàgines web

Pàgina de l'assignatura:
<http://traductica.upf.es/iat/>

Projecte modular:
<http://traductica.upf.es/modular2000/modular.html>

Pàgina personal del professor:
<http://193.145.43.51/>

Pàgina de Mikel L. Forcada
<http://www.dlsi.ua.es/~mlf/iat/>

Lectures

SIGNATURA	P308 .L46 2000
AUTOR	L'Homme, Marie-Claude
TÍTOL	Initiation à la traductique / Marie-Claude L'Homme ; préface de Claude Bédard
PUBLICAT	Brossard : Liguatex, cop. 1999
DESC. FISICA	XXV, 368 p.
MATÈRIA	Traducció automàtica
MATÈRIA	Màquines de traduir
MATÈRIA	Lingüística computacional

Groupe de Réflexion sur les Industries de l'Information et les Industries de la Langue (GRIIIL)	Le traitement automatique des langues dans les industries de l'information (Livre blanc) http://www.apil.asso.fr/docs/LB_GRIIIL.pdf
---	--